

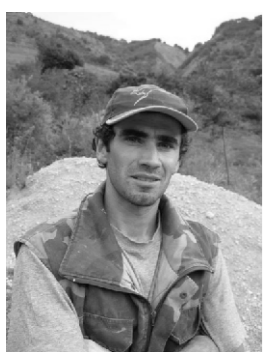

Benjamin Džebić, 32-godišnji apsolvent mašinstva, otac dvoje djece, bavi se uzgojem puževa i radi u zlatarskoj radnji. Zadovoljan je svojim poslom jer ga ispunjavaju mir i tišina prirode. Velikih problema do sada nije imao osim nekih početničkih grešaka jer je nov u tom poslu. Sitne greške još uvijek ispravlja edukacijom. Sa skupljanjem puževa počinje sljedeće godine što je za njega povoljno, jer otkup prvi put počinje od ove godine.

Član je **SZUP „Puž“ iz Banja Luke**, čiji su članovi uglavnom mladi ljudi. Zadrugi zamjera to što se rijetko posjećuju farme i ne pruža se dovoljno edukacije. Naime, njegovu farmu su posjetili samo jednom tokom godine. Kao i svi zadrugari gosp. Džebić najvećim problemom smatra to što ništa nije regulisano zakonom. Zadrugarstvo smatra najboljim oblikom organizacije i potiče ostale proizvođače da se uključe u zadruge, jer samo tako mogu postići

svoje ciljeve. Spas BiH vidi u poljoprivredi. Smatra da mlade treba upoznati sa poljoprivrednim djelatnostima i potaći ih da se bave tim poslom.

Almir Poljarević, 30-godišnji poljoprivrednik, bavi se stočarstvom. Poljoprivredom se bavi zbog egzistencije, a ujedno ima mišljenje da su uvjeti u Jablanici pogodni za stočarstvo. U svom radu ima potpunu podršku porodice. Njegovi problemi su u nedostatku mehanizacije i otkupu mlijeka, koji ne postoji.

Član je **ZZ „Jablanica“ iz Jablanice**, za koju misli da dobro posluje i izlazi u susret zadrugarima. Ipak, smatra da bi zadruga trebala više da se bavi otkupom mlijeka

(po njegovom mišljenju direktno preko Konjic milk-a), čime bi se stočarstvo značajno povećalo. Budućnost BiH poljoprivrede vidi u povećanju otkupa

svih proizvoda. Njegovo mišljenje je da mladima BiH treba veći poticaj po pitanju poljoprivrede, kako bi od nje mogli živjeti.

Uredništvo:
Mirza Nalo
www.nestovise.org

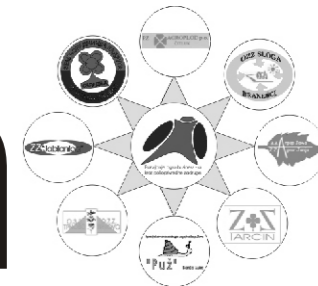
Operativne kancelarije/uredi Udruženja

Banja Luka,
Kralja Petra I Karadorđevića 113-115 (sjedište), 051 300 253, Aleksandar Bundalo - Administrator

Sarajevo,
Džemala Bijedića bb, 033 71 06 50 / 033 71 06 51, Emsa Laković - Direktor PT Programa Stipendiranja

Mostar,
Zrinjski Frankopana 12/2, 036 34 25 33, Vanja Sudar - Direktor PT Programa Razvojnih Inicijativa / Sanja Đermanović - Direktor Udruženja

Bilten

Projekat: Razvijanje agro - business - a kroz poljoprivredne zadruge

avgust 2005.

Broj 3

UG „Nešto Više“ od oktobra 2004. radi u partnerstvu sa 8 poljoprivrednih zadruga u Bosni i Hercegovini. Kako u svemu, i budućnost poljoprivrede će ovisiti o mladima ove zemlje, koji se nažalost sve manje žele baviti ovim značajnim poslom. Razgovarali smo sa nekolicinom mladih poljoprivrednika, koji predstavljaju model kako se uhvatiti u koštac sa velikim brojem problema, i ipak uspjeti. U daljem radu, želimo im još više uspjeha i puno dobrih rezultata.

MLADI U POLJOPRIVREDI

Srđan Sikima, 27-godišnji poljoprivrednik, bavi se proizvodnjom viljamovke i uzgojem jagoda, također posjeduje i malu farmu koka nosilja na kojoj za sada ima 240 koka, te namjerava proširiti proizvodnju zbog čega već gradi namjenski objekat. Poljoprivredom se počeo baviti radi egzistencije i poboljšanja životnog standarda. I pored toga što uspijeva prodati sve što proizvede, najvećim problemom smatra nedostatak finansijskih sredstava. Član je mlade **ZZ „Saradnja“ iz Istočnog Sarajeva** koja po njegovom mišljenju dobro funkcioniše. Ipak, nezadovoljan je vodstvom zadruge, i smatra da bi direktor zadruge trebao biti stub i pokretačka snaga organizacije. Po njegovom mišljenju, za budućnost BiH poljoprivrede nužne su promjene na tržištu i to: zaštita tržišta, da se donesu određeni

zakoni, da se poveća otkup domaćih proizvoda, a smanji uvoz, te naravno da se povećaju ulaganja u poljoprivredu. Jedino se tako može napredovati, te potaknuti mlade da se bave poljoprivredom, posebno one koji za to imaju uslove.

Dževahid Golubić, poljoprivrednik, 32 godine, oženjen. Bavi se uzgojem voća i povrća (prvenstveno jagoda) i uzgojem krava. U posjedu ima i jedan platenik za uzgoj paradajza. Poljoprivredom se bavi radi egzistencije i normalnog života. Problemi koje on vidi su u državi i zakonima o poljoprivredi. Ne postoji garancija za plasman proizvoda kao ni nadoknada štete kod elementarnih nepogoda, kao što je to slučaj u drugim državama. Rješenje problema vidi u ojačanju zadruga i pribavljanju neophodne potpore od države u smislu financija i potrebnih zakona. Član je mlade **Z. Z. „Tarčin“ iz Tarčina**. Zadruga je u dobrom usponu iako još treba neke promjene kao npr. da se angažira oko interesa zadrugara, tj. da osigura kredit za stoku i mehanizaciju. Ipak zadovoljan je trenutnim stanjem zadruge i nada se da će nastaviti u istom smjeru. Budućnost poljoprivrede vidi u promjeni slike zadrugarstva, tj. da zadrugari više koriste zadrugu, kao i u stabilnijim financijama. Gosp. Golubić želi poručiti mladima da poljoprivredu ne shvaćaju kao socijalnu granu nego kao granu od koje se može živjeti i nešto čime se treba baviti.

Slaviša Mladanović, mladi 32-godišnji poljoprivrednik, oženjen, otac dvoje djece, bavi se uzgojem kukuruza na 6 hektara zemljišta i stočarstvom. Uzgaja ovce i perad. Bavi se i proizvodnjom mesa i mlijeka, ali samo za potrebe domaćinstva. Pored zemljišta u vlastitom posjedu, gosp. Mladanović obrađuje i tuđe zemljište. Kako i sam kaže izabrao je ovaj poziv jer je poljoprivreda jedino zanimanje u kome vidi sebe i koje ga ispunjava, a i čvrsto vjeruje da to dobro radi. Pored niza problema s kojima se susreće u poljoprivredi, ističe neke od najvećih, a to su prije svega nepostojanje adekvatnih objekata za uzgoj i tov stoke (junadi i svinja), zatim zbog utjecaja stranog tržišta i prevelikog i ne kontroliranog uvoza veliki problem predstavlja nepostojanje nikakve garancije za otkup kao ni na cijene žive stoke. Povrh svega, problem je i korupcija. Po njegovom mišljenju jedini način da se takvi problemi saniraju i

spriječe jeste da se utječe na nadležne strukture kako bi se zaštitili interesi poljoprivrednika. Gosp. Mladanović je član **Z. Z. „Sloga“ iz Branešaca**. To je relativno mlada zadruga u koju su učlanjeni uglavnom stariji zadrugari. U zadrugi postoje neke suprotnosti, pojedinci ne shvaćaju značaj zadruge, a stariji zadrugari po navici očekuju brz napredak i visoku produktivnost, tako da posao ide teže nego što bi trebao. Zadruga je dosta vremena uložila u povrat objekata u kojima bi se počelo s nekim obrtom ili bi bili iskorišteni kao skladišni prostor, čime bi se ujedno otvorila i nova radna mjesta. Međutim u tome nikada nisu uspjeli. Sve u svemu zadruga je još uvijek daleko od dobrog poslovanja. Ipak, da bi se uspješno poslovanje ostvarilo u budućnosti, zadruga mora da ide od početka tj. od sjetve do prodaje gotovog proizvoda, jer samo na taj način može ostvariti dobit od 5 do 10%. Zadruga također treba pomoć vlade jer jedino tako može pomoći i

samom poljoprivredniku. Budućnost BiH poljoprivrede gosp. Mladanović vidi isključivo u educiranju poljoprivrednika i nastojanju da se svaka regija koncentriše na proizvodnju određenih proizvoda. Također budućnost poljoprivrede vidi u mladima, stoga će se potruditi da uspješan posao prenese na svoje sinove.

Biljana Babić, 21-godišnja poljoprivrednica bavi se uzgojem koka nosilja, pilića, krmača i koza, a u planu ima i plantažu šipurka. O kozama se brine pas po imenu Lora. Ona je mlada djevojka koja vidi perspektivu u poljoprivredi i ne želi život provoditi kao njeni vršnjaci i okrenuti se alkoholu i drogi. Probleme vidi u uvozu stranih proizvoda i nemogućnosti kreditiranja mladih perspektivnih poljoprivrednika kao što je ona sama. Gosp. Babić smatra da se treba zabraniti uvoz stranih proizvoda kako bi se počela konzumirati domaća zdrava hrana. Članica je **OZZ „Trnovo“ iz Trnova**. Zadruga se trudi da svojim članovima omogući kvalitetnu edukaciju organiziranjem seminara. Jednim od nedostataka zadruge smatra manjak mehanizacije. Što se tiče budućnosti poljoprivrede jako je pesimistična ukoliko se ne reguliraju zakoni. Također smatra da zadruga treba ići u korist zadrugara, a ne obrnuto. Poruka jedne poljoprivrednice mladima glasi: « Okrenite se više poljoprivredi i stočarstvu, a ne drogama i kafanama!!! ».

Ilija Soldo, vinogradar, 32-godišnji otac dvoje djece. Na 10 ha zemljišta uzgaja 4000 loza žilavke i blatine. Vinogradarstvo je njegova obiteljska tradicija kojim se bave već dugi niz godina. Problemi vinogradara su uvoz stranih nekvalitetnih vina, čime slabi prodaja domaćih proizvoda. Proizvodnja vina je skupa, a država ne daje nikakav poticaj osim za mladu sadnu lozu (270km po dulum). Rješenje vidi u zabrani uvoza nekvalitetnih vina i grožđa. Član je **P. Z. „Agroplod“ iz Čitluka**, čijim radom je zadovoljan mada smatra da bi se trebala više brinuti o otkupu grožđa i kreditiranju. Gosp. Soldo smatra da se u BiH trebaju naći redovni otkupljivači i da se zakonom regulira zaštita od elementarnih nepogoda. Mladima poručuje da se bave poljoprivredom i da kupuju domaće proizvode.

Faruk Baćevac, 28-godišnji poljoprivrednik, oženjen, otac jednog sina. Četiri godine se bavi uzgojem paprika, luka, kupusa i krompira. Kako je ova godina bila loša za te usjeve trenutno pokušava preživjeti i povratiti uloženi novac. Kao najveće probleme u poljoprivredi gosp. Baćevac navodi trenutno nepovoljno stanje na tržištu kao i visoku cijenu nafte. U prošlosti je zadruga imala regresiranu naftu, a sada je i to ukinuto. Rješenje vidi u regulisanju prevelikog uvoza kao i uticanju na ministre poljoprivrede, u suprotnom nije siguran koliko će se ljudi u budućnosti baviti poljoprivredom. Član je **Z. Z. Agrar iz Janje**, koja ga kreditira, kao i još tri zadruge u regiji čijim radom je zadovoljan. Budućnost BiH poljoprivrede vidi u smanjenju uvoza proizvoda i okretanju ka domaćem tržištu. Gosp. Baćevac ističe da je poljoprivreda težak posao, ali bolje je i njom se baviti nego ništa ne raditi.

